

MEMO

AAN Algemeen Bestuur
VAN Th. Schouten
DATUM 12 februari 2018
ONDERWERP Onderzoeksrapport “Samenwerken aan Nucleaire Veiligheid”
BIJLAGE Aanbevelingen bij het rapport

Samenvatting en acties n.a.v. onderzoeksrapport

Op 31 januari 2018 publiceerde de Onderzoeksraad voor Veiligheid het rapport “Samenwerken aan Nucleaire Veiligheid”. De Raad is dit onderzoek gestart naar aanleiding van onrust onder de bevolking over incidenten in de Belgische kerncentrales Doel en Tihange. De Raad heeft niet alleen deze kerncentrales, maar ook de kerncentrales Borssele (in Nederland) en Emsland (in Duitsland) in zijn onderzoek betrokken. Gedurende het onderzoek hebben betrokken partijen in zowel Nederland als in België en Duitsland hun medewerking aan het onderzoek verleend. In het kader van het onderzoek heeft Veiligheidsregio Twente relevante beleidsdocumenten aangeleverd. Tevens zijn twee medewerkers geïnterviewd.

De Raad merkt op dat de kans op een ernstig kernongeval bij één van de genoemde kerncentrales klein is. Als zich een kernongeval voordoet, dan is het van belang dat de crisisbeheersing van de landen goed op elkaar is afgestemd.

De Onderzoeksraad concludeert dat de samenwerking op papier deels is geregeld, maar als zich daadwerkelijk een kernongeval voordoet, deze waarschijnlijk niet goed zal verlopen. De volgende onderdelen worden door de Raad als niet voldoende beoordeeld:

- Er wordt slechts in beperkte mate (grensoverschrijdend) geoefend¹;
- De voorbereiding van beschermende maatregelen voor de bevolking is per land verschillend, waardoor het risico bestaat dat inwoners aan de ene kant van de grens andere instructies zullen krijgen dan aan de andere kant²;
- Ten aanzien van crisiscommunicatie wordt er te weinig rekening gehouden met verschillen in taal en cultuur;
- Nederland heeft met België en Duitsland geen afspraken gemaakt over de gezamenlijke besluitvorming bij een kernongeval in de grensstreek.

Tegelijkertijd constateert de Raad dat de samenwerking op een aantal terreinen goed is voorbereid. Nederland, België en Duitsland informeren elkaar zo snel mogelijk als er een noodsituatie bij een kerncentrale dreigt of ontstaat. Ook hebben de landen toegang tot elkaars stralingsmetingen en technische gegevens.

De Onderzoeksraad doet aanbevelingen aan de staatsecretaris van Infrastructuur en Waterstaat over de hierboven gesignaleerde tekortkomingen.

De Onderzoeksraad beveelt de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming aan om verbeteringen te bewerkstelligen in de wijze en inhoud van de communicatie aan burgers, met name over vergunningsprocedures, incidenten en nucleaire risico's.³

---

¹ Veiligheidsregio Twente heeft in mei 2016 deelgenomen aan INEX5

² Duitsland: leeftijdsgrens 45 jaar, geen predistributie; Nederland: leeftijdsgrens 40 jaar, wel predistributie

³ Voor de volledige weergave: zie bijlage

Acties

Veiligheidsregio Twente onderschrijft de in het rapport gedane aanbevelingen en zet de onderstaande acties in:

1. Aan de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat en aan de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming zal medegedeeld worden dat Veiligheidsregio Twente:
  - de in het rapport gedane aanbevelingen onderschrijft;
  - aandringt op een gecoördineerde aanpak onder aansturing van het Departementaal Coördinatiecentrum Crisisbeheersing van het ministerie in samenwerking met de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming;
  - bereid is een bijdrage te leveren aan verbeteracties op landelijk en regionaal niveau binnen de beheerstructuur voor het Nationaal Crisisplan Stralingsincidenten;
  - in nauw overleg met het DCC-IenW en ANVS de regionale afspraken en procedures met Duitse autoriteiten wil bezien en waar nodig verbeteren;
  - bereid is om hierbij een coördinerende rol te vervullen ten opzichte van de overige zeven veiligheidsregio's in het invloedsgebied van de kerncentrale Emsland.
2. Aan leden van de werkgroep Kernongevallenbestrijding is de opdracht gegeven het onderzoeksrapport te bestuderen, mogelijke verbeteracties te identificeren en uit te werken. Ook brengt de werkgroep de eventuele gevolgen voor de lopende actualisatie van het rampbestrijdingsplan Kernkrafwerk Emsland in kaart.
3. Het bestuur zal middels periodieke rapportages over de voortgang geïnformeerd worden.

Het onderzoeksrapport "Samenwerken aan Nucleaire Veiligheid" is inclusief bijlagen te downloaden via:

<https://www.onderzoeksraad.nl/nl/onderzoek/2234/samenwerken-aan-nucleaire-veiligheid>

Bijlage: Aanbevelingen bij het rapport “Samenwerken aan Nucleaire Veiligheid”

Uit het onderzoek dat de Onderzoeksraad heeft uitgevoerd, blijkt dat de samenwerking tussen Nederland en België en tussen Nederland en Duitsland op onderdelen goed verloopt, maar dat er het nodige te verbeteren valt. De betrokken Nederlandse, Belgische en Duitse partijen zijn al bezig met het realiseren van een deel van deze verbeteringen.

De Onderzoeksraad verwacht van de betrokken partijen dat zij dit rapport zullen benutten om verdere verbeteringen door te voeren.

Om de grensoverschrijdende samenwerking op het terrein van crisisbeheersing te verbeteren, doet de Raad twee aanbevelingen. De eerste aanbeveling richt zich op een betere gezamenlijke voorbereiding op een eventuele nucleaire crisis. De tweede aanbeveling is erop gericht de besluitvorming optimaal te laten verlopen op het moment dat zich een nucleaire crisis zou voordoen. Op dat moment is het immers van belang zo snel en adequaat mogelijk op te treden. Daarom is het belangrijk nu al af te spreken hoe de betrokken landen in zo'n geval komen tot gezamenlijke besluitvorming over de aanpak van de crisis.

Aan de Nederlandse staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat beveelt de Onderzoeksraad aan:

1. Verbeter – samen met de verantwoordelijke bewindspersonen in België en in Duitsland – de grensoverschrijdende samenwerking die is gericht op het beperken van de gevolgen van een eventueel kernongeval. Besteed daarbij in het bijzonder aandacht aan:
  - harmonisatie van de uitgangspunten voor de respons op een kernongeval;
  - de crisisplannen die nu nog onvoldoende ingaan op grensoverschrijdende aspecten;
  - het gezamenlijk voorbereiden van de respons op een kernongeval, door middel van gemeenschappelijke oefeningen, simulatietrainingen, et cetera; en
  - harmonisatie van de crisiscommunicatie.
2. Maak afspraken met België en Duitsland over de wijze waarop de bovennationale crisisbesluitvorming plaatsvindt in geval zich bij kerncentrale Borssele, Doel, Tihange of Emsland een ongeval met grensoverschrijdende gevolgen zou voordoen. Leg daarbij vast dat die besluitvorming ten minste tot doel heeft om aan weerszijden van de grens overeenkomstige responsmaatregelen te nemen en daar eensluidend over te communiceren.

Op het moment dat zich een nucleaire crisis voordoet, is het met het oog op het beperken van de gevolgen van het ongeval van belang dat burgers de aanwijzingen van het bevoegd gezag opvolgen. Dat zal alleen gebeuren als burgers voldoende vertrouwen hebben in de betreffende partijen en de maatregelen die zij afkondigen. De zorgen die leven onder de bevolking duiden erop dat dit vertrouwen momenteel niet bij iedereen aanwezig is. Partijen moeten die zorgen onderkennen en adresseren. Dat kunnen zij doen door burgers te voorzien van begrijpelijke informatie die aansluit op hun informatiebehoefte en die burgers in staat stelt zich een eigen oordeel te vormen.

Transparantie en duidelijke communicatie kunnen bijdragen aan het vertrouwen dat burgers hebben in de betrokken partijen.

Aan de Nederlandse Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming beveelt de Onderzoeksraad aan:

Onderken de zorgen die onder de Nederlandse bevolking bestaan over de veiligheid van kerncentrales en adresseer deze door:

- afspraken te maken met buurlanden over de grensoverschrijdende informatieverstrekking bij vergunningprocedures, zodat burgers over de grens, die binnen een straal van 20 kilometer van een kerncentrale wonen, actief over die procedures worden geïnformeerd en in de gelegenheid worden gesteld om in te spreken;
- in voor burgers begrijpelijke taal te communiceren over incidenten die zich voordoen bij kerncentrales; en
- prioriteit te geven aan het verbeteren van de communicatie over nucleaire risico's, onder meer door één loket in te richten waar burgers informatie kunnen vinden over hetgeen zij moeten doen in geval van een kernongeval.